

Caracterizarea personajului Apostol Bologa din opera Padurea spanzuratilor scrisa de Liviu Rebreanu-a treia parte

Fara sa-si termine concediul, Bologa se intoarce pe front, ravasit si mai adanc de criza lui morala. Revenirea la misticismul din copilarie, ca si reintalnirea cu Ilona, cu care se si logodeste, ii dau pentru o clipa iluzia fericirii: Sufletul are nevoie de merinde vesnica, isi zice Apostol... Dar merindea aceasta in zadar o cauti pe afara, in lume. Numai inima poate s-o gaseasca, fie intr-o tainita a ei, fie intr-o lume noua, mai presus de vederea ochilor si de auzul urechilor".

Chemat la divizie, i se propune sa faca parte din completul Curtii Martiale in locul unui ofiter care se imbolnavise. Era punctul maximei sale incercari. Viata lui se afla intr-o incompatibilitate grava cu situatia morala creata. Iesirea nu putea fi decat in fuga sau in moarte, solutii sinonime in imprejurarile date. Dezerteaza, este prins de husarii locotenentului Varga, deferit justitiei militare si condamnat.

Traectoria existentiala a lui Apostol Bologa este, cum s-a putut observa, sinuoasa si contradictorie, evidentiind - dincolo de relevanta faptelor - drama eroului, care provine, esential, din conflictul dintre nevoia de optiune personala si neputinta de a rezista unor imperative exterioare constiintei.

Intr-adevar, simtind nevoia ca viata sa-i fie randuita de convingeri intime si nu de valori ce i se impun din afara, Bologa are revelatia unui fals profund care i-a fundat existenta. I se intampla mereu ca, "uitandu-se in urma", sa constate "ca toata viata i-a fost goala..."

Aflat permanent "in stare de urgenta sufleteasca" (Nicolae Manolescu), Apostol Bologa este, prin destinul sau, purtatorul unui mesaj cu accente dramatice si cu caracter generalizator: in confruntarea om - istorie, omul e lipsit de posibilitatea unei optiuni cu adevarat libere, care sa-i lumineze individualitatea. Prizonier al istoriei implacabile, n-o poate invinge decat prin moarte.

Aurel Sasu explica astfel conditia eroului: "Drama lui nu tine de a reusi sau a nu reusi, nici de ura sau de impacare, ci de faptul ca s-a simtit o clipa "complet" in raport cu lumea sau ca a simtit lumea "incompleta in raport cu visul sau"". "Prins" in tensiunea acestei ecuatii, Apostol Bologa descopera, fara intarziere, "ca a fost manipulat" (Nicolae Manolescu) Drama lui Klapka este esential diferita de cea a lui Bologa.